

FI lausuntopyyntö VV

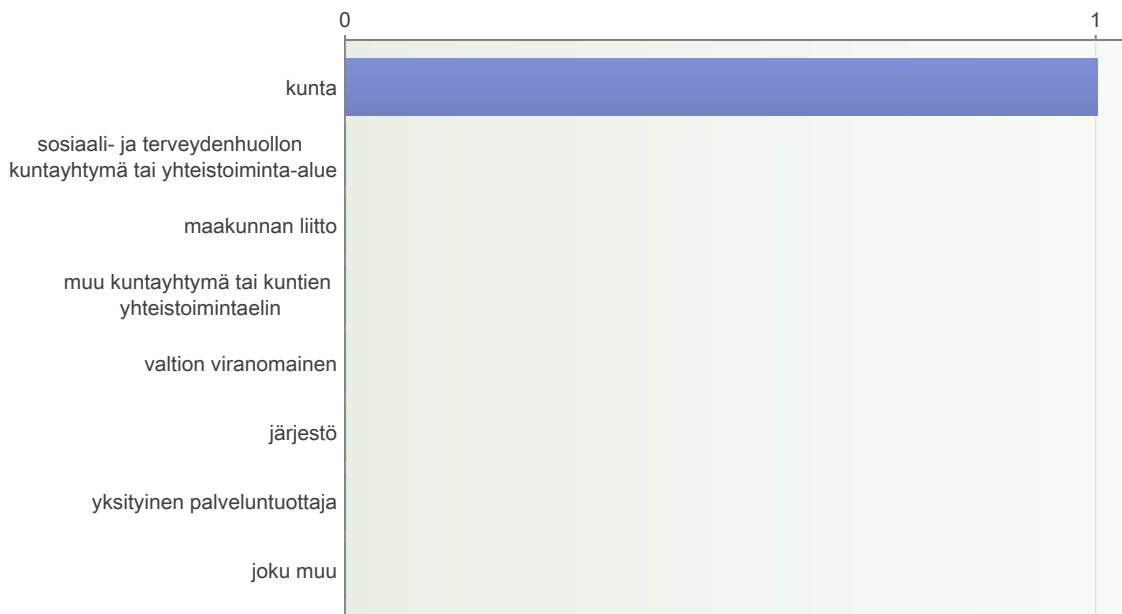
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Rovaniemen kaupunki	Tarja Holländer-Tyni	tarja.hollander-tyni@rovaniemi.fi	20.3.2017	Kaupunginvaltuusto

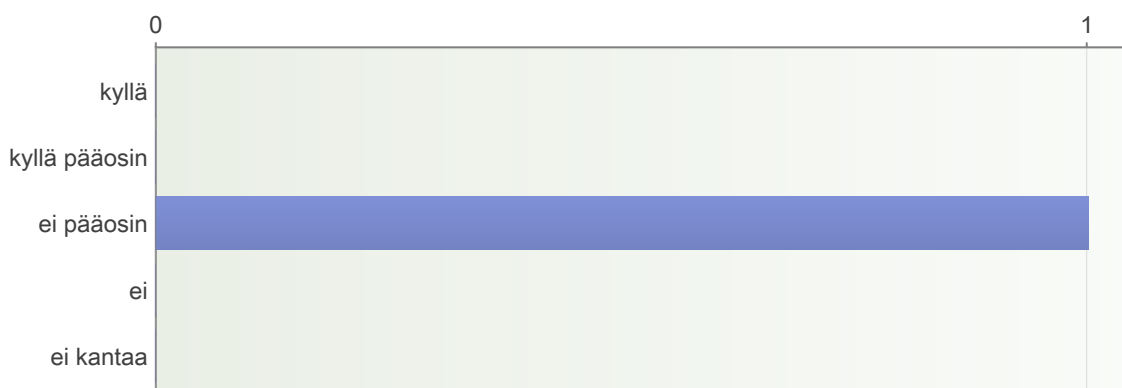
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

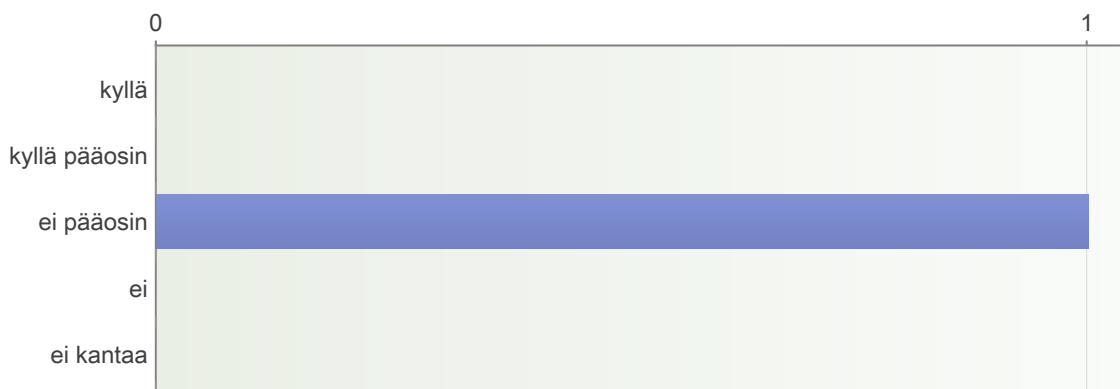
- Asiakkaan näkökulmasta lakiluonnoksen mukainen valinnanvapausjärjestelmä vaikuttaa monimutkaiselta. Monimutkainen järjestelmä voi johtaa siihen, että kynnys hakeutua palveluihin nousee ja sitä kautta terveys- ja hyvinvointierot voivat kääntyä kasvuun.

Myös se, että jokaisella maakunnalla on oma, hyvin paljon toisista poikkeava palvelulupauksensa, voi johtaa väestön terveys- ja hyvinvointierojen kasvuun. Yhdenvertainen saatavuus ei toteudu, jos joka maakunnassa on omanlainen palvelukokonaisuutensa omine palvelulupauksineen. Palvelujen saatavuus voi parantua kaupungeissa ja isoimmissa taajamissa, joissa on todellista valinnan vapautta.

Lakiluonnos sisältää riskejä siitä, että terveys- ja hyvinvointierot alkavat kasvaa.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet kasvavat, mutta eivät täysin tarkoituksenmukaisella tavalla, sillä järjestelmä on liian monimutkainen. Vaikutusmahdollisuudet kasvavat siltä osin kun asiakas on valveutunut ja kykenevä itse vaikuttamaan palveluihinsa. Riskinä on, että jää yksilöitä ja ryhmiä, joiden vaikutusmahdollisuudet ovat heikot.

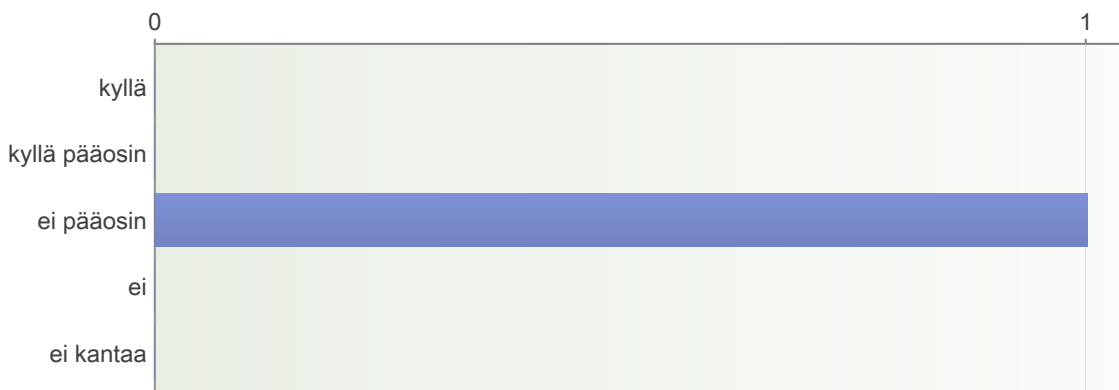
Lakiluonnoksen mukainen monimutkainen järjestelmä voi aiheuttaa pahimmillaan asiakkaan hoitoon pääsyn viivästyistä. Lisäksi kynnys hakeutua palveluihin voi nousta.

Sote-keskus määrittelee kuinka monta asiakasta voi ottaa hoitoonsa. Mikäli kiintiö on täynnä, asiakas ei voi valita tätä sote-keskusta vaikka haluaisikin. Tämä voi myös viivästyttää hoidon/palvelun saantia.

Siirtyminen sote-keskuksen hoidosta/ palvelusta maakunnan palvelulaitoksen erityistason hoitoon voi viivästyä välissä tehtävän palvelutarpeen arvioinnin vuoksi erityisesti, jos palvelutarpeen arviointi tehdään erillisessä yksikössä.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

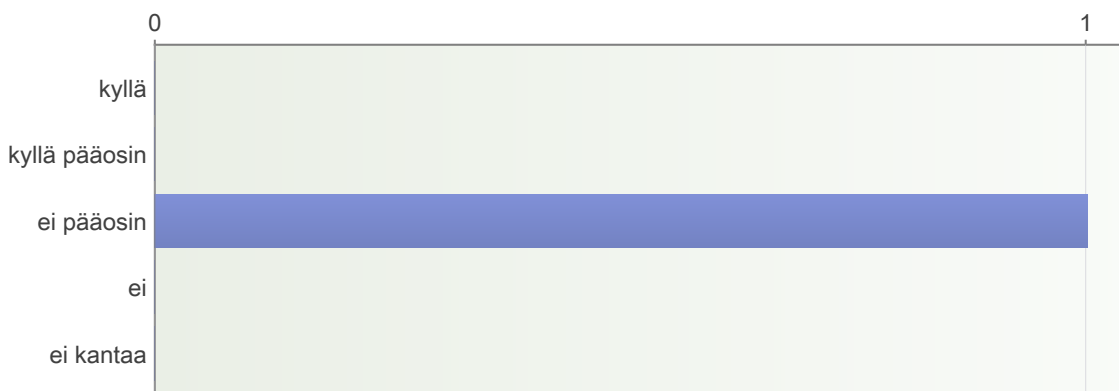
Vastaajien määrä: 1

- Oleellista on, miten asiakasta tuetaan valinnan tekemiseksi. Tarvitaan runsaasti eri kanavista oikeaa ja laadukasta tietoa, ohjausta ja neuvontaa. Pelkän verkossa tapahtuvan tiedottamisen ja ohjauksen varaan ei voi laskea, sillä kansalaisista iso osa ei vielä käytä tietokonetta eikä myöskään omista sellaista.

On alueita, jossa mahdollisuudet toteutuvat, mutta jää myös niitä alueita, jossa valinnan varaa on vähemmän tai ei lainkaan. Tällöin asiakkaan on valittava se, mitä on tarjolla.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

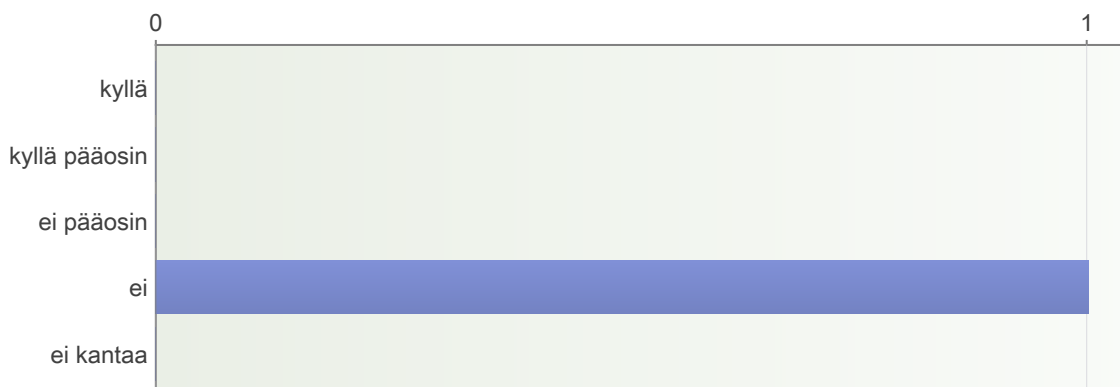
- Uudistuksen onnistumisen yksi merkittävimpiä asioita on, onnistutaanko palvelujen yhteensovittamisessa tässä täysin uudeltaisessa kokonaisuudessa. Kokonaisuuden hallinta tulee edellyttämään paljon hallinnon ja palvelutarpeen arvioinnin sekä ohjauksen ja neuvonnan resursseja ja edelleen toimivan ajantasaisen tiedon (tietojärjestelmiä, joiden kautta tieto on kaikkien käytettävissä). Maakunta vastaa lakiluonnoksen mukaan palvelujen yhteensovittamisesta. Lakiluonnoksen perusteella on vaikea hahmottaa kokonaisuutta käytännön toiminnan näkökulmasta eikä lakiluonnoksessa tule esille, miten tämä yhteensovittaminen konkreettisesti tehdään.

Johtaminen, sopimuksellisuus, palveluntuottajien välinen yhteistyö ja koordinointi ovat tärkeitä tässä. Lisäksi valvonta.

Asiakkaan näkökulmasta lakiluonnos sisältää suuren riskin, onnistutaanko palvelujen yhteensovittamisen tehtävässä. Nykyiselläänkin paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden osalta tässä on jo ongelmia, miten sitten, kun järjestelmä on vielä paljon monimutkaisempi.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

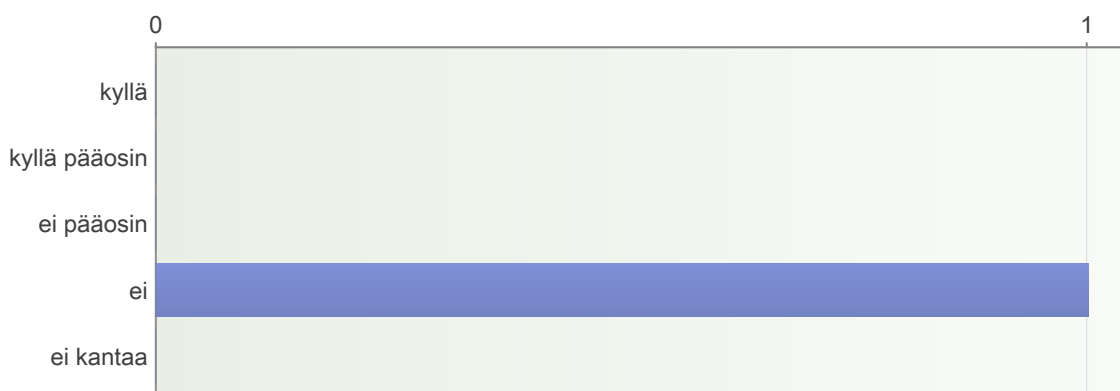
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa ei tule esille kustannusten säästöjä, päinvastoin hallintoa on kasvatettava ja palveluohjaukseen ja neuvontaan tarvitaan paljon resursseja. Uudistuksessa korostuu johtamisen onnistuminen, se ratkaisee pitkälti myös mitä kustannuksille tapahtuu.

Asiakkaan näkökulmasta lakiluonnos sisältää suuren riskin onnistutaanko palvelujen yhteensovittamisessa. Nykyiselläänkin paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden osalta tässä on jo ongelmia, miten sitten, kun järjestelmä on vielä paljon monimutkaisempi.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

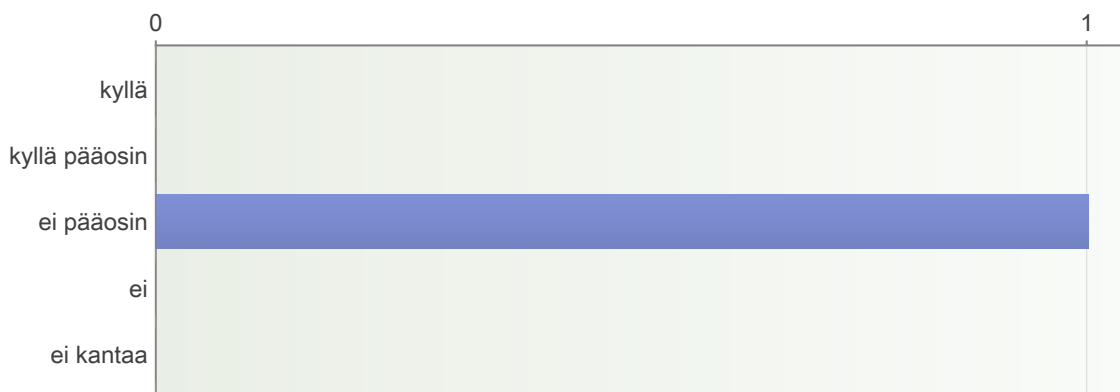
- Lakiehdotus voi johtaa demokratiavajeeseen, koska yhteys kansanvaltaisen päätöksenteon ja palvelutuotannon ohjaamisen välillä hämärtyy.

Selkeät kirjaukset velvollisuudesta asukas- ja asiakasyhteistyöhön ja asukasosallisuuteen sekä maakunnalle että palveluntuottajalle parantaisivat demokratiaa. Asiakkaan tai kansalaisen näkökulmasta lakiluonnoksessa ei ole nostettu esille sellaista, mikä lisäisi demokratiaa. Yksittäisen ihmisen valinnanvapaus; vapaus valita palveluntuottaja lisääntyy.

Maakunnalle on tässä laissa asetettu ja koottu valtavasti vastuuta ja valtaa.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

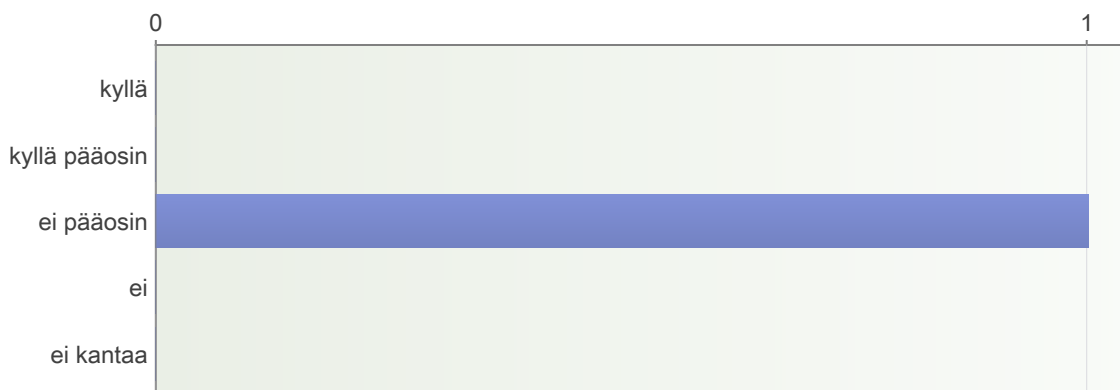
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli pakottaa muuttamaan toimintatapoja ja sen uskotaan tuovan uusia innovaatioita nopealla aikataululla, mutta tapahtuuko näin suuri ja syvälinen muutos hallitusti tässä aikataulussa. Sisältää riskejä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

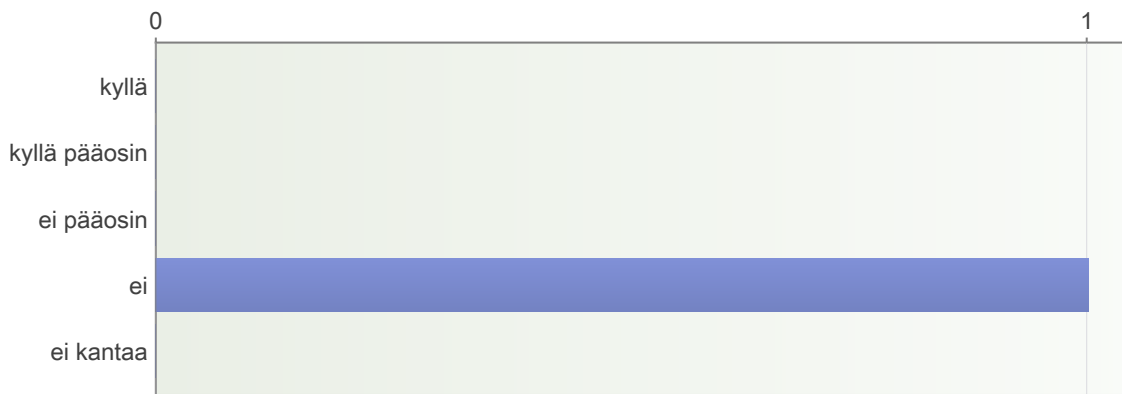
Vastaajien määrä: 1

- Määritelmä siitä, mitä kuuluu perustason ja laajennetun perustason palveluihin, on lakiluonnoksessa liian yleinen. Tämä jättää runsaasti tulkinnanvaraa ja rajanvetoa. Tämän vuoksi siihen sisältyy riskejä. Asiakkaan kannalta tärkeä on turvata, että palvelua saa yhdenvertaisesti ja tasalaatuisesti riippumatta palvelun tuottajasta.

Perustason kaikkia palveluntuottajia velvoittava sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus olisi hyvä määritellä tarkemmin mitä se on.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

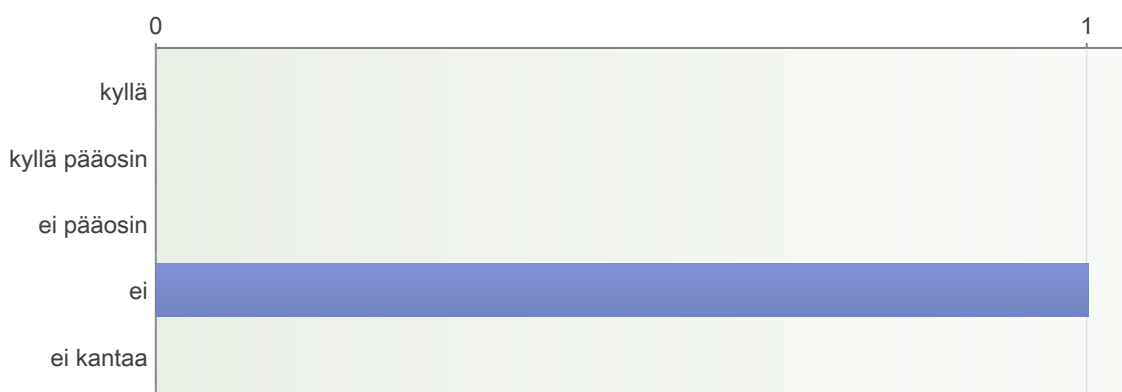
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuuta myös muilla kun maakunnan palveluntuottajalla eli suoran valinnan palveluntuottajalla säilyy kokonaisvastuu, vaikka asiakas valitsee palvelua maksusetelillä toiselta palveluntuottajalta. Tilanne on monimutkainen kokonaisvastuun kannalta.
Miten suoran valinnan palveluntuottaja voi vastata toisen palveluntuottajan antaman palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta?
Maakunnalla valvontavelvollisuus, mutta pykälässä 68 ei mainita maksusetelillä annettavien palvelujen valvontaa.
Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämisvastuutaan sillä maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

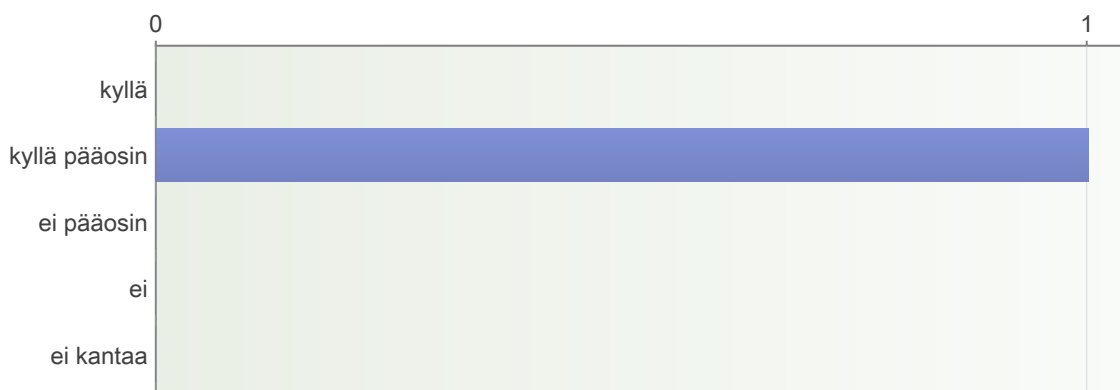
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa on määritelty tarkoin, mutta ei tarkoituksenmukaisesti, sillä suoran valinnan palveluntuottajan on mahdotonta vastata toisen tuottajan antaman palvelun laadusta. Valvontavastuu tulisikin määritellä tarkemmin. Mihin asiakas ottaa konkreettisesti yhteyden, kun kokonaispalvelu ei toimi? Osapalveluissa se on määritelty, maksusetelin osalta tosin hieman epätarkasti.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Antaa vaihtoehtoja niille, jotka osaavat ja jaksavat mahdollisuuksia käyttää. Asiakkaan oikeus valita on asiakkaan kannalta ok, ellei menettely valintaprosessissa ole byrokraattinen ja vaikea. Asiakkaalla on oltava saatavilla riittävä tieto valinnan tekemiseksi. Maksusetelijärjestelmän käytännön toteuttaminen tulee olla asiakasnäkökulmasta mahdollisimman yksinkertainen.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

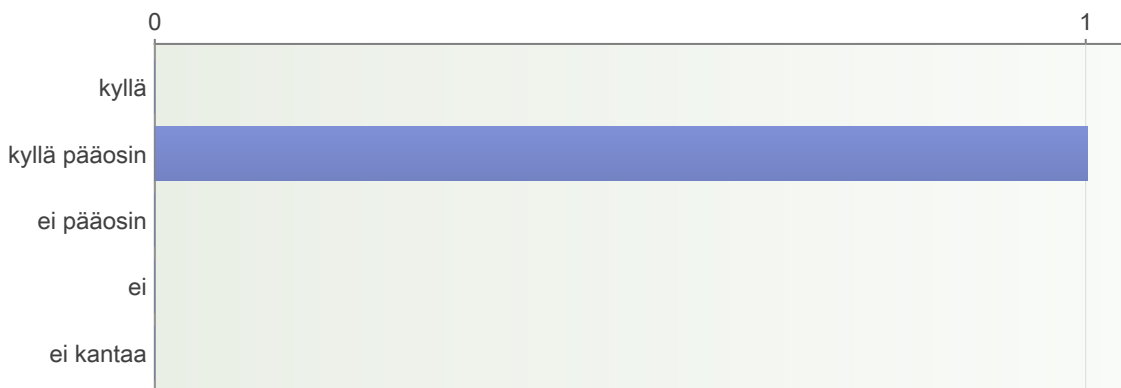
Vastaajien määrä: 1

- Kuten jatkovalmistelussa on mainittukin, tulee yleisten oireiden ja yleisten sairauksien termistöä tarkentaa.

Asiakas ei voi valita maakunnan liikelaitoksen toimipisteistä samanaikaisesti kuin yhden perustason toimipisteen. Järjestelmä ei saa olla liian mutkikas. Mielenkiintoista on, että suoran valinnan palvelun tuottajien kohdalla on annettava asiakkaalle mahdollisuus asioida myös muissa toimipisteissään.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ovat tarkoituksenmukaisia, jos asiakkaalla on riittävä tieto ja tarvittaessa tuki toteuttaa valinta. Turvaa oikeuksia niille, jotka osaavat ja jaksavat. Huomiota tulee kiinnittää palveluohjaukseen ja neuvontaan ja sitä kautta niiden ryhmien oikeuksien turvaamiseen, jotka pystyvät vain alentuneesti tai eivät olleenkaan huolehtimaan oikeuksistaan itse.

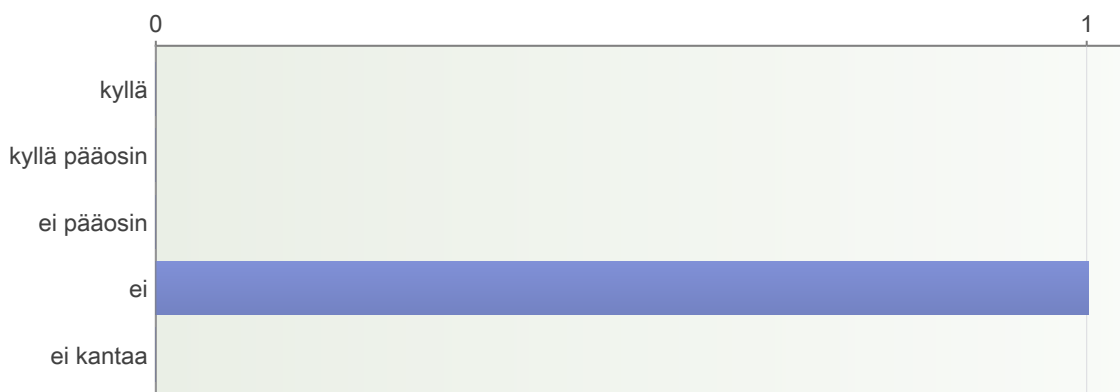
Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on ongelmallinen: maakuntien asukkaiden välinen yhdenvertaisuus sekä palveluja käyttävien asiakkaiden välinen yhdenvertaisuus.

Palveluneuvontaan on resursoitava runsaasti.

Tietojärjestelmien on oltava toimivat, jotta kaikilla tieto on saatavissa (palvelun laatu, asiakasturvallisuus, jatkuvuus).

30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

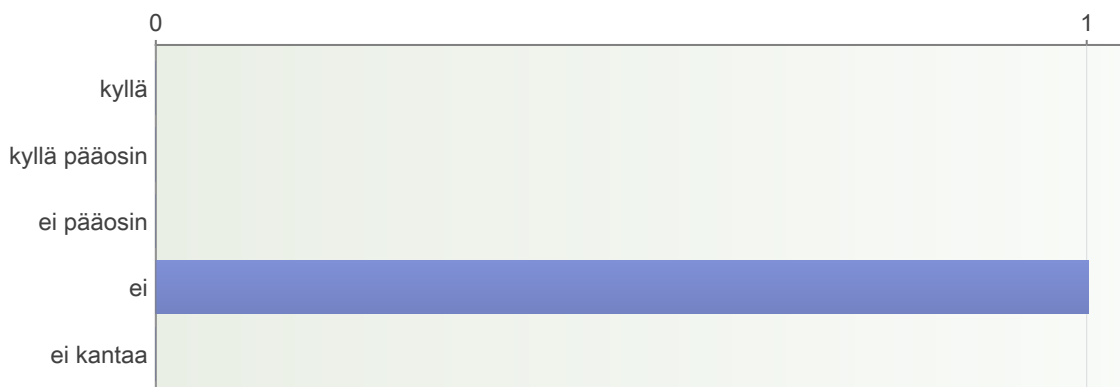
Vastaajien määrä: 1

- Hyvää, että edellytetään valtakunnallista tietojärjestelmäpalvelua. Täytyy olla nimenomaan asiakastietoja ja tiedonvaihtoa mahdollistava järjestelmä. Pykälässä 21 asetetaan maakunnalle velvollisuus siitä, että maakunnan asukkailla toteutuu mahdollisuus valita palvelujen tuottaja. Pitääkö maakunnan huolehtia, että kaikissa kunnissa on useita palvelun tuottajia ja jos, niin miten? Niinhän ei ole. Tämä johtaa taas asukkaiden yhdenvertaisuuden probleemaan.

Asiakasetelituottajien ohjaaminen on vaikeaa, sillä lakiluonnoksessa jää epäselväksi maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

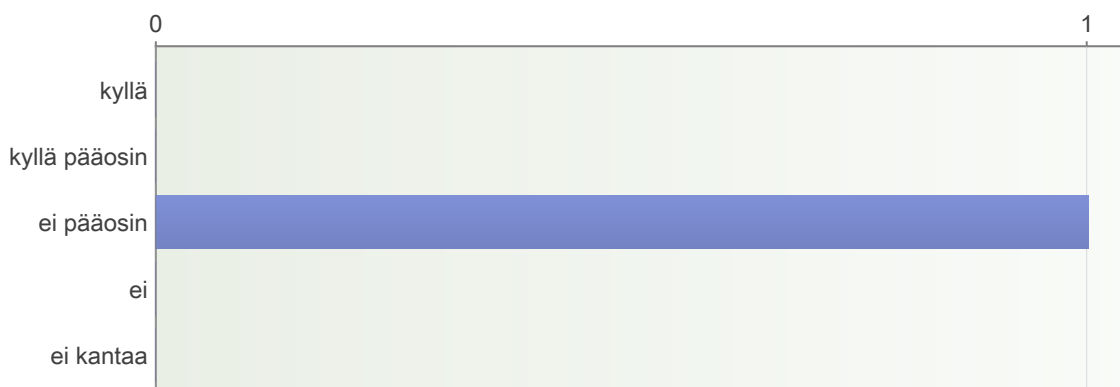
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajaukset ovat ylätasolla, maakunta päättää. Valinnanvapauden laajuus riippuu siten myös maakunnan linjauksista. Linjaukset voivat olla eri maakunnissa erilaisia. Jos määrittely jää epämääräiseksi, maakunta voi rajata asiakkaan valinnanvapautta eri tavoin eri maakunnissa.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain sisältö antaa muodollisen mahdollisuuden – käytännössä toteutuu vain riittävällä tiedon antamisella ja neuvonnalla sekä ohjauksella. Henkilökohtainen budjetti koskee nimenomaan henkilöitä, joilla on jatkuva tuen ja avun tarve, kuten vammais- ja vanhuspalveluissa. Asiakkaalle tulee antaa riittävä selvitys palvelujen saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista. Tähän ryhmään kuuluvilla asiakkaila ei ole useimmiten mahdollista hahmottaa ko. asioita riittävästi, kun ne ovat keskimäärinkin asiakkaille vaikeita asioita mietittäväksi ja päätettäväksi.

Pykälässä 27 sanotaan, että maakunnan liikelaitos tekee päätöksen henkilökohtaisesta budjetista sen jälkeen, kun asiakkaalle on tehty palvelujen tarpeen arviointi sekä asiakassuunnitelma. Tämä tehtänee maakunnan liikelaitoksessa. Osaako asiakas hakeutua sinne suoraan, vai tuleeko sote-keskuksen kautta sinne? Aiheuttaako viivettä palvelun saantiin.

Maakunnan liikelaitos voi tekemänsä palvelutarpeen arvioinnin perusteella myöntää asiakkaalle henkilökohtaisen budjetin. Tämän osalta jää epäselväksi se, miten asiakasta autetaan hallitsemaan sen käytön kokonaisuus ja miten palvelun jatkuvuus tässä turvataan.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

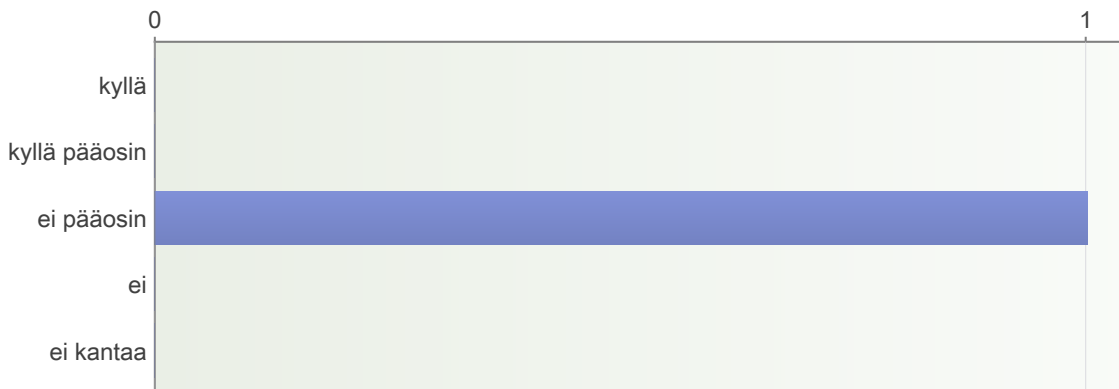
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuulostaa hyvältä. Monille asiakasryhmillä tulee olemaan vaikeuksia selvittää valinnanvapaudesta ilman konkreettista lain suomaa oikeuksien turvaamista valintojen tekemisessä. Tukea tarvitaan, mutta laissa esitetty toteuttamistapa on liian raskas. Tarvitaan lisää resursseja, hallintopäätöksiä ja niiden tekemiseksi tarvitaan sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä arvio. Henkilökohtainen päätöksenteon tukihenkilö nimetään ja tukihenkilön edellytyksistä syntyy käsitys, että hänen on oltava sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilö osatakseen neuvoa riittävästi. Tukihenkilö ei kuitenkaan voi olla palvelus- tai toimeksiantosuhteessa palvelujen järjestäjään (maakunta) tai tuottajaan (kaikki tuottajat?). Mistä tämä henkilö tulee?

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

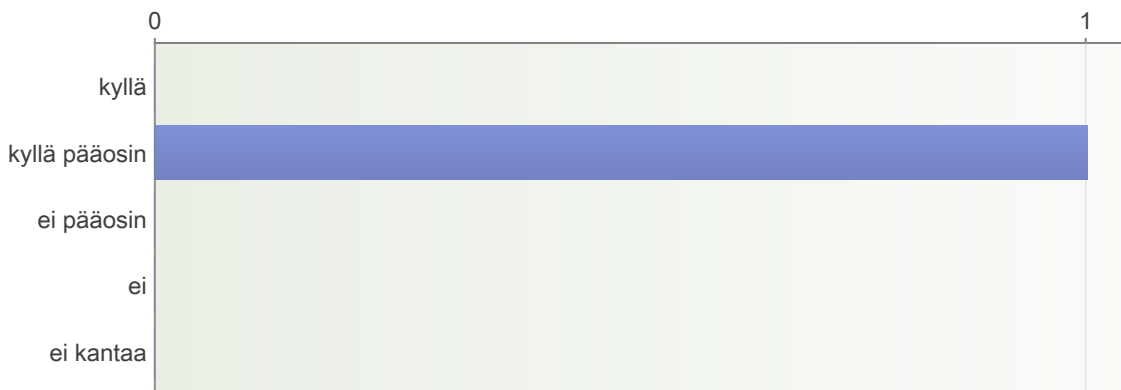
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksyminen vaiheineen vaatii paljon resursseja maakunnalta mm. toiminnan ja toimitilojen tarkastaminen (ei pakollinen), lisätietojen hankkiminen yms.. Aikataulu on haastava maakunnan alueella (4 viikkoa).
Luku 7: § 29 ok.
§ 31: maakunta voi asettaa palvelujen laatua ym. koskevia ehtoja – toteutuuko yhdenvertaisuus asukkaiden tai eri palveluntuottajien näkökulmasta (eri maakunnissa erilaiset ehdot). Luvun 7 osalta tulossa lisää hallintotyötä esim. ilmoitus- ja hyväksymismenettely, tiedon välittämistä, hallintopäätös 4 viikossa, valtakunnallinen palveluntuottaja pitää hyväksyä joka maakunnassa erikseen = x 18 päätöstä (erilaiset ehdot joka maakunnassa, eri sisältöinen konsepti), luettelo tuottajista jne.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

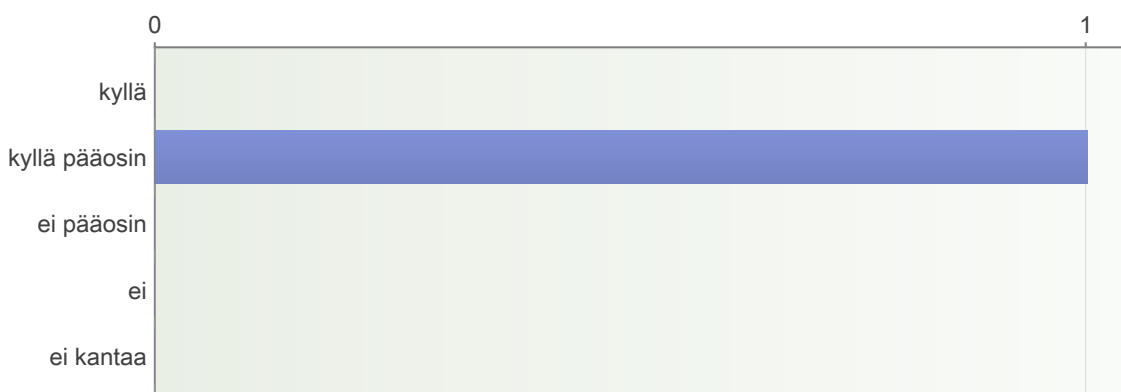
- Sopimushallintaa varten oltava toimivat järjestelmät, joissa käyttäjänä maakunta ja palveluntuottajat. Ehtiikö ICT- ym. tukipalvelujen järjestelmien uudistamiset ja yhdistämiset lain nopean aikataulun toimeenpanon tueksi?

Ei ole tarkoituksenmukaista, että useamman maakunnan alueella toimivan palveluntuottajan tehtävä erillinen ja sopimus erisältöinen jokaisen maakunnan kanssa. Yhdenvertaisuus.

Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle hallinnollista työtä ja asiantuntijaresursoinnin tarvetta tähän.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajan vastuu hoitokomplikaatioista ja vastaavien korjaamisen kustannuksista on epätarkka. Hoidossa ja palveluissa ei ole vain hoitamiseen liittyviä vastuita. Vakuutukset on oltava hoito ym. komplikaatioiden osalta. Onko tämän osalta tulossa potilasvahinkolakiin muutoksia?

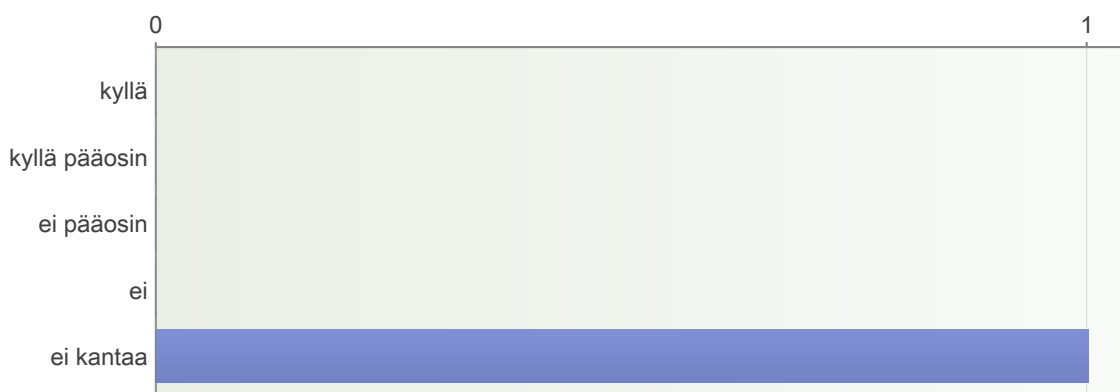
Voiko palveluntuottaja yksipuolisesti määrittellä millä alueella se tuottaa toimipisteensä ulkopuolelle annettavia palveluja? Jos, niin tämä voi johtaa "katvealueisiin" taajamissakin.

On hyvä, että palvelun tuottajien on kirjanpidossaan eriytettävä julkinen rahoitus ja antaa § 45 mukaiset tiedot.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Saatavilla olevilla tiedoilla ei voi arvioida onko rahoitus riittävää.

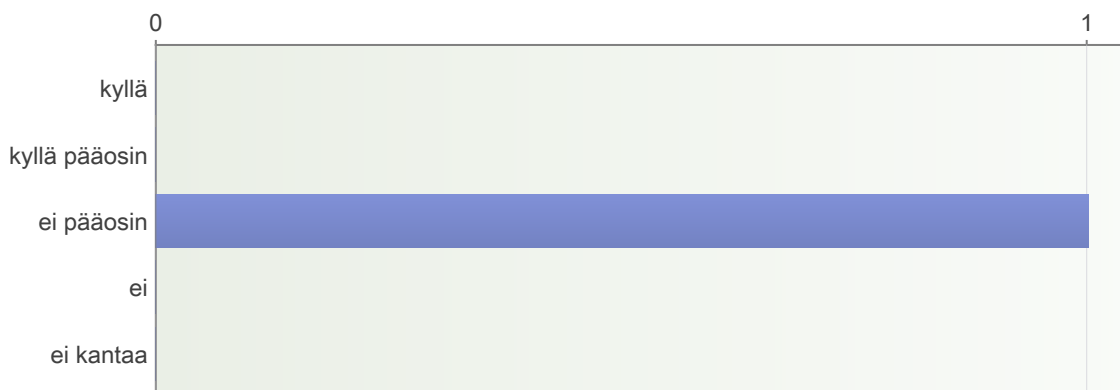
Kaikki palvelut on tuotteistettava – suuri työ näin nopealla aikataululla. Tuotteistuksen tueksi tulee saada valtakunnallisesti määritellyt perustuotepaketit/palvelupaketit. Jos tehdään maakunnittain, ovat erilaisia eri maakunnissa ja asukkaiden yhdenvertaisuus ei toteudu ja on vaikea vertailla palveluja valintapäätöksen tekemiseksi. Esim. Sitran palvelupaketti tms.

Tuotteet, mittarit ja hoidon perusteet olisivat yhtenäiset koko maassa.

Valtakunnallisia mittareita ja perusteita tarvitaan, jotta yhdenvertaisuus ja tasalaatuisuus toteutuvat. Jokaisessa maakunnassa ei voi olla erilaiset laatumittarit, kannusteet ja sanktiot.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

47. Vapaamuotoiset huomiot.

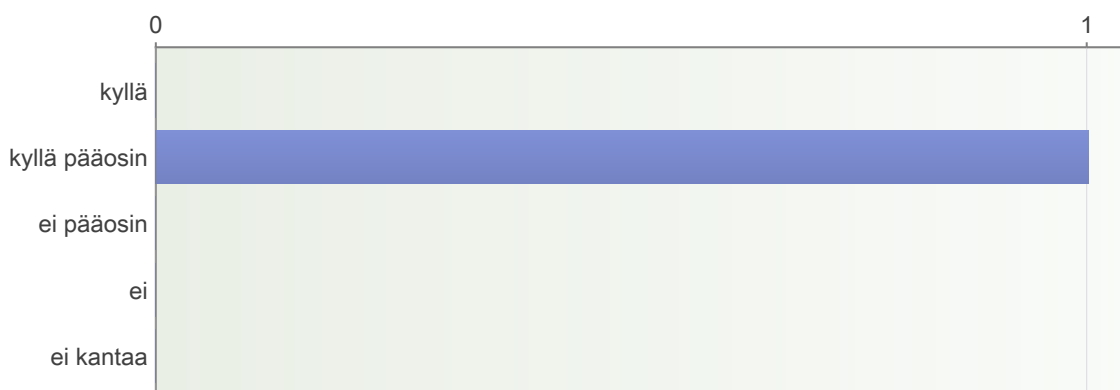
Vastaajien määrä: 1

- Kannustinperusteiset korvaukset ja toisaalta sanktiot turvaavat laatua, kun saadaan mittarit ja perusteet selkeästi määriteltä.

Jotta em. toteutuu, tuotteiden täytyy olla selkeästi määriteltynä ja tulee olla mittarit, joilla niiden toteutumista mitataan. Yhtenäiset valtakunnassa.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

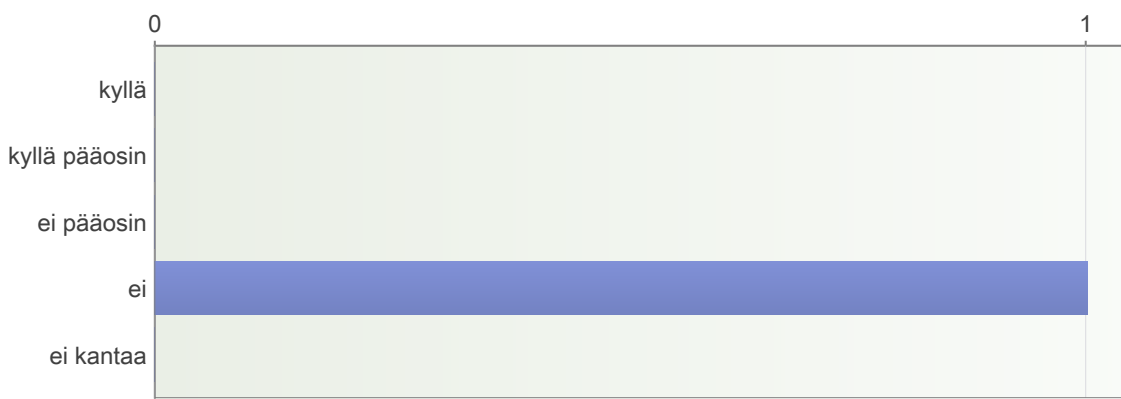
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On loogista, että terveydenhuoltolain 47-49 pykälät kumotaan sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä kumotaan.
Siirtymäsäännösten kautta maakunnalle tulee aikaa yhdenmukaistaa toiminta ja järjestelmät, ja tiedottaa asukkaita. Haastetta aikatauluissa on, kun on kyseessä vuosikymmenten aikana muotoutunut toimintamalli ja -käytännöt. Maakunnan yhteensovittajan rooli on merkittävä.
Koko uudistuksen aikataulu on erittäin kireä. Kyseessä niin laaja ja syvälinen muutos, että riskinä on, että syntyy hallitsematon tilanne. Tämä voi vaarantaa jopa asiakasturvallisuuden ja/tai heikentää palvelujen saatavuutta. Tämä taas lisää kustannuksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

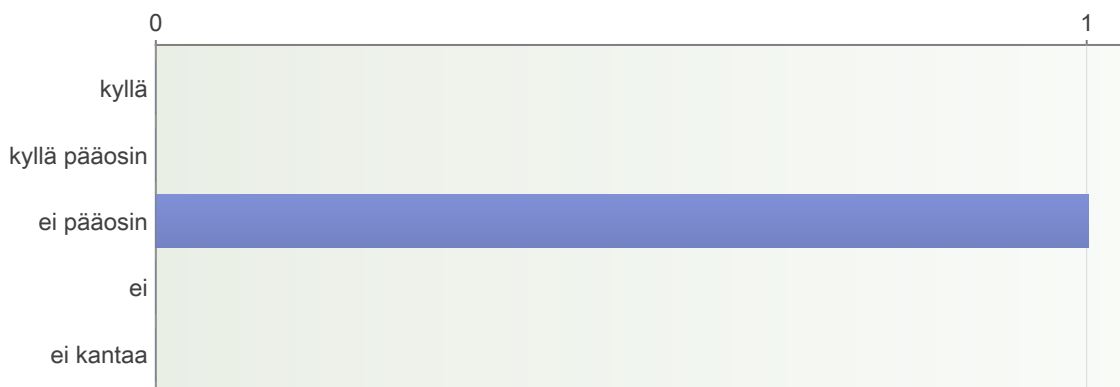
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla säilyy järjestämisen ohella viimekäden vastuu tapauksissa, joissa palvelutuottajat eivät syystä tai toisesta pysty palvelua tuottamaan.
Hallintokustannukset nousevat lakiin sisältyvien erinäisten hallintoon liittyvien menettelyjen vuoksi.
Laki tuo paljon tehtäviä maakunnalle, Maakunnan järjestäjätehtävä on vaativa. Valinnanvapauslaki ei anna riittäviä edellytyksiä toteuttamiseen eikä resursseja toteuttaa. Esim. järjestämislaissa ja rahoituslaissa selvinnevät edellytykset.

Lapin maakunnassa on runsaasti talviasuttavia mökkejä. Tämä voi aiheuttaa kuormitusta sosiaali- ja terveyspalvelujen käytölle silloin, kun asiakas voi valita sosiaali- ja terveyskeskuksen, suunhoidon yksikön ja maakunnan liikelaitoksen väliaikaisen toimipisteen (§7).

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

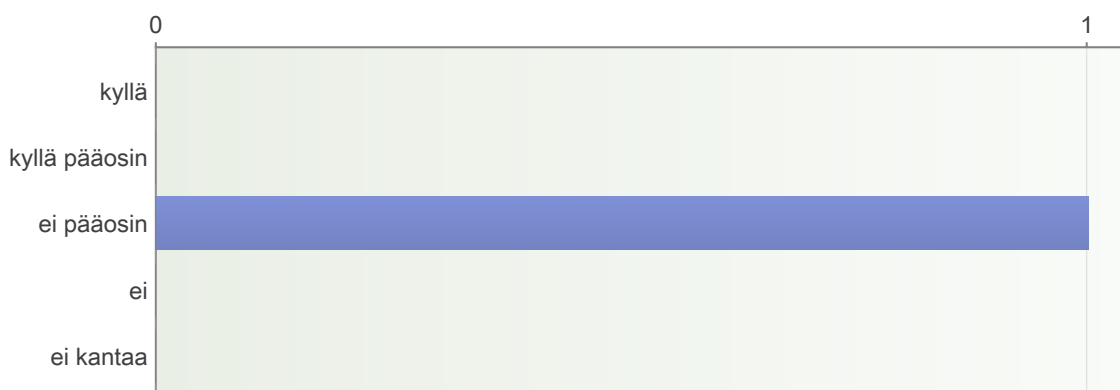
Vastaajien määrä: 1

- Riippuu täysin siitä, miten lain sisältöä toimeenpannaan. Tulevatko yhtenäiset tuotteet, tiukat kriteerit jne.

Jyväskylässä parhaillaan olevassa valinnanvapauden kokeiluhankkeessa on ilmoittautunut vain yksi palveluntuottaja tällä hetkellä mukaan. Tämän perusteella voi kysyä, onko tämänkaltainen kokonaisuus houkutteleva yrittäjien näkökulmasta.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aloittelevilla ja kaikkein pienimmillä toimijoilla voi olla vaikeuksia täyttää kaikkia järjestelmän raportointi- yms. vaatimuksia.

Pitääkö myös palveluntuottajille olla tukihenkilöitä?

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

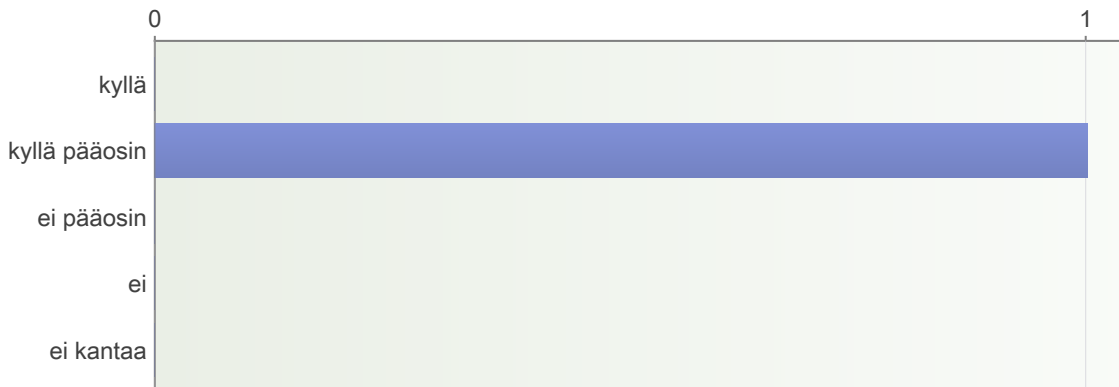
Vastaajien määrä: 1

- Varmaan edistää oman elämän hallinnan kokemusta siltä osin, kun se on ihmiselle tärkeää. Osalle varmaan riittää sosiaali- ja terveyspalveluissa turvallisuuden tunne, jota on voinut kokea nykyisessä järjestelmässäkin. Lisääntyvä valinnanvapaus sellaisilla henkilöillä, jotka kokevat sen positiiviseksi asiaksi, voi edistää oman vastuun ottamista oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lähtökohta on, että hoidon tulee olla tasalaatuista riippumatta siitä, mistä asiakas valitsee otettavan palvelunsa.

Jos toteutetaan valtakunnallisesti yhtenäisten palvelupakettien ja tuotteiden tuotteistaminen ja mittarointi toteutetaan ja toimeenpannaan, palveluiden laatu voi parantua.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

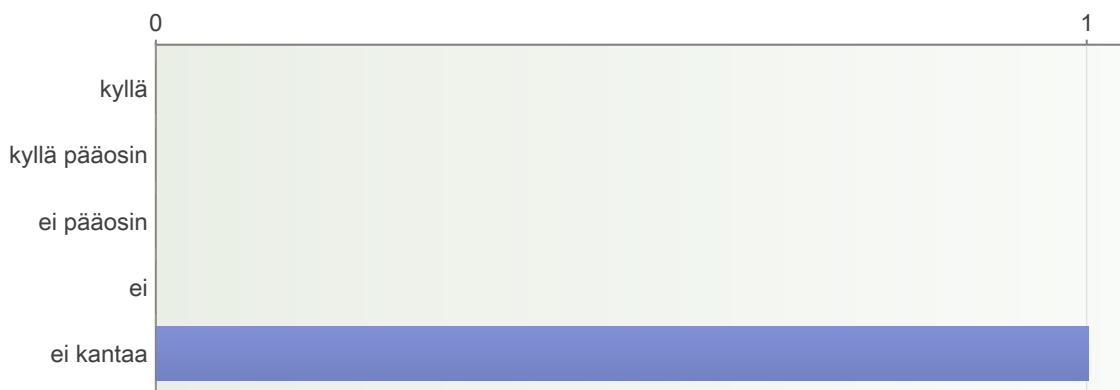
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koska suppeampi kokonaisuus, helpompi määritellä ne mitkä kuuluvat suoran valinnan palveluihin. Toisaalta voi johtaa myös siihen, että tarjonta lavenee. Tämä vaikuttaa kustannuksia kasvattavasti. Tärkeintä on selkeästi määritellä se, mikä kuuluu julkisella rahoituksella hoitaa. Tämä linjaus on oltava valtakunnallinen.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapauslain alustavaa vaikutusten arviointia löytyi aluehallintouudistus -sivustolta, tehty joulukuussa, muistio 21.12.2016. Sen perusteella vaikutusten arviointien tekeminen on kesken, koska lainsäädännössä on vielä avoimia kysymyksiä. Lakiehdotuksen mukana olevassa aineistossa kerrotaan, että vaikutusten arvioinnin tekeminen on vaikeaa, koska esimerkiksi ei ole muiden maiden kokemuksia, sillä tätä ei ole toteutettu missään.

Järjestämisvastuun johtamisen osaaminen on aivan uudenlainen kokonaisuus, osaamista ei ole valmiina.

Monissa kohdissa on epäselviä kohtia, joten vaikutukset voivat olla arvaamattomia. Vaikutusten arviointia ei ilmeisesti ole voitu tehdä riittävästi em. syiden vuoksi.

Muutokset tuovat muutuskustannuksia, jotka toivottavasti on sisällytetty laskelmiin.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Muuttaa kunnan roolin perusteellisesti. Vaatii paljon yhteistyötä kunnan ja maakunnan kesken. Toivon mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä huolehditaan yhteisvastuullisesti.

Kunnan toiminnasta lähtee suuri osuus maakunnalle. Henkilöstön työnantaja muuttuu. Kyseessä on valtava muutos kaikkine lakeihin sisältyvine uudistuksineen. Kuntalaiset eivät lähde kunnista mihinkään.

Tuleva edellyttää erittäin hyvää verkostojen johtamista ja maakunnassa täysin uudenlaista järjestäjäorganisaatio-osaamista.

Julkisen sektorin eli maakunnan henkilöstön tarpeen arvioiminen on haasteellista, sillä ei ole mitään ennusteita siitä, kuinka paljon asiakkuuksia siirtyy yksityiselle tai järjestöjen tuottamien palvelujen piiriin. Johtaako edestakaiseen liikkeeseen, jossa välillä henkilöstöä irtisanotaan ja sitten taas on henkilöstöpula? Asiakashan voi vuoden välein vaihtaa tuottajaa.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapaus on sinällään hyvä ja kannatettava asia. Esitetyn kaltainen malli on kuitenkin ristiriidassa muun sote-uudistus lainsäädännön kanssa liittyen integraatioon. Tämänkaltainen esitetty valinnanvapausmalli ei edistä integraatiota, vaan päinvastoin tuo erittäin suuria riskejä sen onnistumiselle.

Paljon tukea tarvitsevan asiakkaan kohdalla lakiluonnos on haastava. Aiheuttaa haasteita palvelujen jatkuvuudelle (esim. työntekijöiden vaihtuminen, riski tiedonkululle, päätöksenteon viive) juuri silloin, kun voimavarat oman asian hoitamiseen ovat heikoimmillaan.

Asukkaiden yhdenvertaisuuden kannalta koko maassa tulisi olla samat käytännöt ja systeemit, mutta toisaalta maakunnat ovat hyvin erilaisia maantieteellisesti ja kulttuurisesti. Tämä aiheuttaa sen, että toisaalta maakunnilla pitäisi olla mahdollisuus yksilöllisiin ratkaisuihin, mutta toisaalta tämä rikkoo kansalaisten yhdenvertaisuutta ja estää vertailun.

Joitakin asioita on säädetty yksityiskohtaisesti (esim. sopiminen). Toisaalta esim. kaikkien asiakasryhmien aseman turvaaminen uudistuksen muutosvaiheessa ja sen tullessa voimaan voisi näkyä vahvemmin. Järjestämisestä ja kokonaisuuden hallitsemisesta huolehtivan organisaation tarkempi kuvaus ja valta/vastuusuhteiden sekä valvonnan tarkempi määrittely tulee kirjata lakiin tarkemmin.

§ 41: ”suoran valinnan palvelujen tuottaja vastaa siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään suoran valinnan palveluilta. Suoran valinnan palvelun tuottajalla säilyy aina kokonaisvastuu yksittäisen asiakkaan saamasta palvelukokonaisuudesta”. – voiko valvontavastuuta säilyttää suoran valinnan palvelun tuottajalle riippumatta siitä, onko tuottaja maakunnan yhtiöittäjä tuottaja tai yksityinen tuottaja. Valvonta on viranomaistehtävä, jonka maakunnan tulee hoitaa.

Yleisesti ottaen maakunnan valvontavelvollisuus on erittäin laaja.

Valvonnan kokonaisuus, mm. AVI:n rooli.

Asiakkaan valinnanvapaus sinällään on hyvä ja toivottava, mutta se tulee toteuttaa mutkattomasti ja vähällä byrokratialla. Tässä lakiehdotuksessa malli on monimutkainen ja tuottaa suuria riskejä siitä, että asiakkaan

palvelun/hoidon saanti hidastuu ja asiakkaiden palveluihin hakeutumisen kynnys kasvaa.

Lakiesitys tuottaa runsaasti resurssitarvetta hallintoon ja palvelutarpeen arviointiin sekä tiedottamiseen. Tämä on ristiriidassa sote-uudistuksen säästötavoitteen kanssa.

Lakiesitys tuo riskin siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden vastaanotoilla jatkossa menee kohtuuttomasti aikaa tämän lain vaateiden hallinnolliseen toteuttamiseen.

Palvelutarpeen arviointi lisääntyy – resursseja tarvitaan lisää. Menevätkö resurssit pelkkään arvioimiseen sen sijaan, että hoidettaisiin asiakkaan asiat kuntoon.

Lain sisältö on sellainen, että johtanee palvelujen keskittämiseen.

Lähipalveluiden turvaamiseksi tarvitaan pienissä kunnissa mahdollisuus henkilöstön ja muun resurssin joustavaan käyttöön. Yksi henkilö osallistuu tällä hetkellä useisiin prosesseihin (esim. kotisairaanhoidaja lyhytaikaiseen kotisairaanhoidoon, pitkäaikaiseen kotihoitoon, kotisairaalahoidoon, vuodeosastohoitoon ja voi toimia sijaisena muissakin tehtävissä, esim. palveluasumisessa). Nämä tehtävät hajautuisivat tulevassa mallissa useille palveluntuottajille.

Aikataulu aivan liian kireä.

Valinnanvapauslain muutoksenhakusäännösten sisältö on keskeneräinen. Muutoksenhakusäännösten muistion 31.1.2017 mukaan muutoksenhakusäännöksiä on tarkoitus tarkentaa ja jatkovalmistella lausuntokierroksen aikana yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapauslaki olisi syytä palauttaa uudelleenvalmisteltavaksi. Uusi valmistelu tulee tapahtua enemmän asiakkaan moninaisten palvelutarpeiden ja niiden yhteensovittamisen näkökulmasta. Valmistelussa on kiinnitettävä enemmän huomiota niiden asiakkaiden tilanteeseen, joiden mahdollisuudet tehdä valintoja ovat muita heikommat. Lain toteutus ei saa myöskään aiheuttaa lisää hallintoa ja byrokratiaa.